

**DUYUSAL ANALİZDE  
SONUCU ETKİLEYEN  
PSİKOLOJİK  
FAKTÖRLER-1**

# Psikolojik faktörler

1. Beklenti hatası

2. Alışkanlık hatası

3. Uyarı hatası

4. Mantıksal hata

5. Halo etkisi

6. Örneklerin sunuluş düzeni

7. Karşılıklı öneri

8. Motivasyon eksikliği

9. Kapris ve ürkeklik

# Psikolojik faktörler

## 6. Örneklerin sunuluş düzeni-- Örneklerin sunuluş düzeniyle ilgili olası hatalar;

- Zıtlık etkisi
- Grup etkisi
- Merkezi eğilim hatası
- Süre hatası/pozisyonel ön yargı

# Psikolojik faktörler

## 6. Örneklerin sunuluş düzeni

- **Zıtlık etkisi-** İyi kalitede bir örneğin düşük kalitedeki örnekten önce sunulması durumunda, düşük kaliteli örnek tek başına sunulduğundan daha düşük puan alabilir.

# Psikolojik faktörler

## 6. Örneklerin sunuluş düzeni

- **Grup etkisi-** Düşük kalite sınıfından örneklerle aynı anda sunulan iyi kalitede bir ürün tek başına sunulduğundan daha düşük puan alabilir.

# Psikolojik faktörler

## 6. Örneklerin sunuluş düzeni

- **Merkezi eğilim hatası-** Değerlendirilen bir örnek grubunda yapılan sıralamada merkezde bulunan örnekler genellikle sondaki örneklere tercih edilir.
- **ÖR:** Üçgen testlerinde, tek örnek ortada yer aldığı durumlarda en fazla fark edilmektedir.

# Psikolojik faktörler

## 6. Örneklerin sunuluş düzeni

### Süre hatası/pozisyonel ön yargı-

- Panelistlere bir seri test uygulandığında, ilk değerlendirilen örnekte uzun süre bekleme ve hatta açlık, son değerlendirilen örnekte ise yorgunluk, ilgisizlik nedeniyle değerlendirme sonuçları değişiklik gösterebilir.

# Psikolojik faktörler

## 6. Örneklerin sunuluş düzeni

### Süre hatası/pozisyonel ön yargı-

- İlk değerlendirilen örneğin tercih edildiği ya da red edildiği durumlar çok yaygındır.
- Kısa süreli bir testte ilk sunulan örnekte hata gözlenirken, uzun süreli testlerde (evde bir haftalık) en son sunulan örnekte hata görülecektir.



# Psikolojik faktörler

## 6. Örneklerin sunuluş düzeni--

- Örneklerin sunuluş düzenindeki hatalar nasıl önlenir? Dengeli ve rastgele sıralı örnek sunumuyla bu etkiler en aza indirilebilir.
- Dengeli sunum– olası kombinasyonların her biri eşit sürelerde sunulur.
  - Her bir örnek, eşit sayılı zamanlardaki (1., 2., ..... n.) pozisyonlarda ortaya çıkmalıdır.

# Psikolojik faktörler

## 6. Örneklerin sunuluş düzeni--

- Rastgele sunum- Seçilmiş kombinasyonların açığa çıktığı düzenin şansa bağlı olarak seçilmesi
- Pratikte bir torbadan örnek kartlarının çekilmesi ya da rastgele sayıların (önceden hazırlanmış tablolardan) kullanılması ile yapılır.